

Mentoritekstit ja vertaispalaute

Avainsanat: lukio, kirjoittamisen työpaja

Toteuttaja: Päivi Virtanen

Lukiossa toteutettavassa työpajassa perehdytään eritasoisiin teksteihin ja niiden arvioitiin. Opiskelijat tuottavat tekstiä vaiheittain ja antavat toisilleen palautetta.

Kirjoittamisen työpajan aloitus

Aluksi käydään läpi opiskelijoiden aiemmin kirjoittamia kirjoitustaidon tehtäviä palautteineen. Opiskelijat perehtyvät saamiinsa palautteisiin apukysymysten avulla. Näin he tulevat tietoisiksi omista vahvuuksistaan ja kehittämisen kohteistaan. Opiskelijat kirjaavat ylös kirjoitustaidon ylioppilaskokeen arviointitaulukoiden perusteella, mitkä kuvaukset vastaavat omien tekstien tasoa. Asetetaan tavoite, esim. yhden pykälän korkeampi arvosana. Kirjataan ylös 2-3 sisällön, aineiston käytön sekä kielen ja tyylin tavoitetta.

Tämän jälkeen perehdytään kurssikirjassa oleviin eritasoisiin teksteihin. Arviointitaulukon mukaisesti arvioidaan osa-alue kerrallaan neljä tekstiä. Tehtävä tehdään pareittain tai pienryhmässä ensin keskustellen, sitten kirjatun ylös.

Kirjoitustaidon kurssi tähtää ylioppilaskokeen harjoitteluun. Kurssin tekstien suunnittelussa aiomme hyödyntää yhteistä ideointia, suunnittelua ja vertaispalautetta. Tarkoituksena on pohtia aiheita monesta näkökulmasta. Suunnitteluvaiheessa voidaan hyödyntää kirjoitettujen suunnitelmien lisäksi myös suullista hahmottelua esim. nauhoittamalla tai videoimalla suunnittelu. Näin päästään vauhtiin työssä ja voidaan aika pitkällekin työstää suunnitelmaa miettimättä vielä oikeakielisyyteen ym. liittyviä asioita. Aineistotekstien suullinen referointi voi myös poistaa turhaa sanasta sanaan kopioimisen riskiä.

Mentoritekstit

Aloitustunnilla perehdyttiin kurssikirjan eritasoisiin teksteihin ja arvioitiin niitä. Näin opiskelijat tulivat tietoisiksi siitä, millaisia ominaisuuksia onnistuneelta tekstiltä vaaditaan. Lisäksi opettaja voi ottaa mukaan tarkasteltavaksi kiitettäviä tekstejä.

Tarkastellaan tekstejä tarkemmin ja kiinnitetään huomioita seuraaviin seikkoihin:

- aloituskappaleet ja niiden onnistuneisuus (tekstejä, joissa erilaisia aloitustapoja)

- jäsenitys (otsikoimalla tekstin kappaleita; ope voi hakea mahdollisimman erilaisia jäsenitysratkaisuja)
- aineistoon viittaukset, esim. mahdollisten viittausilmausten moninaisuus
- lainausten välimerkit ym.

Palautteen antaminen

Vaiheittain työskenneltäessä pyrin seuraamaan opiskelijan toimintaa jaetussa asiakirjassa. Silloin pääsen kommentoimaan prosessin aikana esim. suunnittelun ongelmia tai antamaan vinkkejä.

Kun opiskelijat ovat edenneet ensimmäisen luonnostekstin vaiheeseen, he antavat toisilleen vertaispalautetta ohjeistetusti. Ohje on pyritty tekemään niin, että sen avulla heikompiinkin kirjoittaja pystyy antamaan hyödyllistä palautetta toiselle. Tarkastelu kohdistuu osittain viittaustekniikkaan, rakenteen tarkasteluun sekä aineistojen käyttöön. Varsinaista sisällön kommentointia ei välttämättä tarvitse tehdä. Oikeakielisyyssasioista olen maininnut muutaman keskeisen seikan.

Jaan Classroom-palvelussa seuraavan ohjeistuksen, jonka avulla opiskelijat antavat toisilleen vertaispalautetta luonnostekstistä. Palautteen avulla muokataan tekstin lopullinen versio.

Lue ensin koko teksti huolellisesti läpi. Kirjoita palautetta seuraavista asioista tekstin loppuun:

1. Tarkista lähteiden käytöstä seuraavat asiat:

- a) Onko käytetty ainakin kahta pohjatekstiä?
- b) Onko molemmat pohjatekstit esitelty kunnolla ja onko niistä kerrottu tarkat lähdetiedot?
- c) Onko pohjateksteihin viitattu aina, kun niitä on käytetty?
- d) Tuleeko tekstistä selkeästi ilmi, milloin on kyseessä kirjoittajan oma ajattelu ja milloin pohjatekstien ajatukset?
- e) Muodostuuko koko tekstistä luontevaa "vuoropuhelua" pohjatekstin kanssa?

2. Tarkista pää- ja sivulauseen pilkutus ja kirjoita loppuun arviosi siitä, miten kirjoittaja on asiassa onnistunut.

3. Kerro arviosi koko tekstin kielestä ja oikeinkirjoituksesta.

4. Tarkista myös, onko sitaatit ja lainaukset kirjoitettu oikein?

5. Lue digioppikirjan luvusta 57 alaluvut Otsikoinnit, aloitus ja lopetus. Anna palautetta otsikosta, aloituskappaleesta ja lopetuskappaleesta.

6. Kerro vielä, jos mieleesi tulee asioita tai uusia näkökulmia, joita tekstissä voisi käsitellä.

Palautte jää kunkin luonnostekstin alle ja palautetaan tehtävän alle tunnin lopussa. Tästä otetaan kopio, josta aletaan työstämään lopullista tekstiä.

